Evoluția componenței etnice a absolvenților USM repartizați în școlile superioare şi instituțiile de cercetare ştiințifică din RSSM (1951-1965)[1]

Pavel COCÂRLĂ

Fondată în 1946, Universitatea de Stat din Moldova a avut drept obiecti-ve de bază pregătirea specialiştilor de înaltă calificare în cele mai diferite domenii, care trebuiau să activeze atât în cadrul universităţii, cât şi în instituţiile superioare de învăţământ şi de cercetare ştiinţifică din republi-că. Aceasta era o misiune deosebit de grea din mai multe considerente: insuficienţa cadrelor cu grad ştiinţific în universitate şi, în special, a profe-sorilor cunoscători ai limbii române (intelectualii care au decis să rămână la baştină, fie că au fost trimişi în gulag-urile comuniste, fie că au fost marginalizaţi), numărul redus al absolvenţilor liceelor, înzestrarea slabă a Bibliotecii şi a laboratoarelor cu tehnică performantă etc.

[1] Comunicarea a fost realizată în cadrul Proiectului instituţional 15.817.06.24F „*Istoricul învăţământului superior din Republica Moldova prin instituţii: Universitatea de Stat din Moldova*"

În pofida acestor dificultăţi profesorii universitari au reuşit într-un timp relativ scurt să creeze (în măsura posibilităţilor şi a condiţiilor economice prin care a trecut RSSM în a doua jumătate a anilor ’40 ai secolului trecut) o bază ştiinţifico-didactică capabilă să pregătească cadre de pedagogi pentru şcolile de cultură generală, dar şi de cercetători care s-au încadrat activ în munca ştiinţifică.

Sub aspect etnic la Universitate erau înscrişi (ca şi în prezent), studenţii etniilor conlocuitoare care doreau să-şi continue studiile la această instituţie: de etnie română, rusă, ucraineană, evreiască, găgăuză, bulgară şi alte etnii din RSSM, precum şi din diferite regiuni ale URSS. Absolvenţii USM erau repartizaţi, în corespundere cu domeniul de specializare, atât în şcolile superioare din republică (Institutul pedagogic „A. Russo” din Bălţi, Institutul pedagogic „T. Şevcenco„ din Tiraspol, Institutul politehnic „S. Lazo” din Chişinău” ş.a.) în calitate de asistenţi, lectori, laboranţi, cercetători ştiinţifici, cât şi în instituţii de cercetare. În total, în perioada la care ne referim, în şcolile superioare şi instituţiile de cercetare din RSSM au fost repartizaţi 1401 de absolvenţi, care au constituit 8,9% din numărul total al absolvenţilor. Din numărul total de 1401 – 707 (50,4%) erau de gen masculin şi 694 (49,5%) – de gen feminin.

În perioada analizată componenţa etnică a absolvenţilor repartizaţi în şcolile superioare şi în instituţiile de cercetare a evoluat în funcţie de schimbările intervenite în structura facultăţilor şi catedrelor USM, a diversificării specialităţilor, a necesităţilor instituţiilor superioare de învăţământ, precum şi de necesităţile economiei republicii. Astfel, din numărul total de 119 absolvenţi ai USM repartizaţi în instituţiile superioare de învăţământ şi de cercetare în anii 1951-1955 – 48 (40,3%) erau de etnie română, 49 (41,1%) – de etnie rusă; 15 (12,6%) – de etnie ucraineană, doi (1,6%) – de etnie evreiască, unul (0,8%) – de etnie bulgară, ceilalţi patru (3,2%) – de alte etnii.

În perioada anilor 1956-1960 în şcolile superioare şi în instituţiile de cercetare din RSSM au fost repartizaţi în total 104 absolvenţi ai USM, a căror apartenenţă etnică a fost următoarea: 55 (52,8%) – români, 33 (31,7%) – ruşi, 11 (10,5%) – ucraineni, trei (2,8%) evrei, unul (0,9%) – găgăuz şi unul (0,9%) de etnie belorusă. Aceste date vin să demonstreze că în perioada anilor 1956-1960 componenţa etnică a studenţilor absolvenţi ai USM repartizaţi în instituţiile superioare de învăţământ şi de cercetare din RSSM s-a schimbat considerabil. A crescut considerabil

ponderea absolvenţilor basarabeni (de la 40,3% la 52,8%) şi s-a redus numărul absolvenţilor de etnie rusă (de la 41,1% la31,7%). În ceea ce priveşte absolvenţii de etnie ucraineană, numărul lor n-a suferit schimbări considerabile: ponderea lor a scăzut de la 12,6% la 10,5%.

Pe parcursul anilor 1961-1965 procesul schimbării componenţei etnice a absolvenţilor USM, repartizaţi în instituţiile superioare de învăţământ şi cele de cercetare a continuat. Dintre cei 185 de absolvenţi – 100 (54,0%) erau români, 50 (27,0) – ruşi, 19 (10,2%) – ucraineni, şase (3,2%) – evrei, trei (1,6%) – găgăuzi, patru (2,1%) – bulgari şi trei (1,6%) – alte etnii. Observăm astfel o creştere în continuare, deşi nesemnificativă, a ponderii absolvenţilor basarabeni (de la 52,85 la 54,0%) şi a scăderii ponderii absolvenţilor de etnie rusă (de la 31,7% la 27,0%).

Creşterea ponderii absolvenţilor de etnie română, repartizaţi în şcolile superiore şi instituţiile de cercetare a RSSM, demonstrează că, în anii ’50-’60 ai sec XX, USM a devenit unul dintre centrele principale de pregătire a cadrelor autohtone de calificare înaltă din republică.